

Mitä haasteita tietosuoja-asetus ja kansalliset lait asettavat Etelä-Pohjanmaalla?

Kuntamarkkinat
11.9.2019

Jonna Lintala, arkistopäällikkö
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

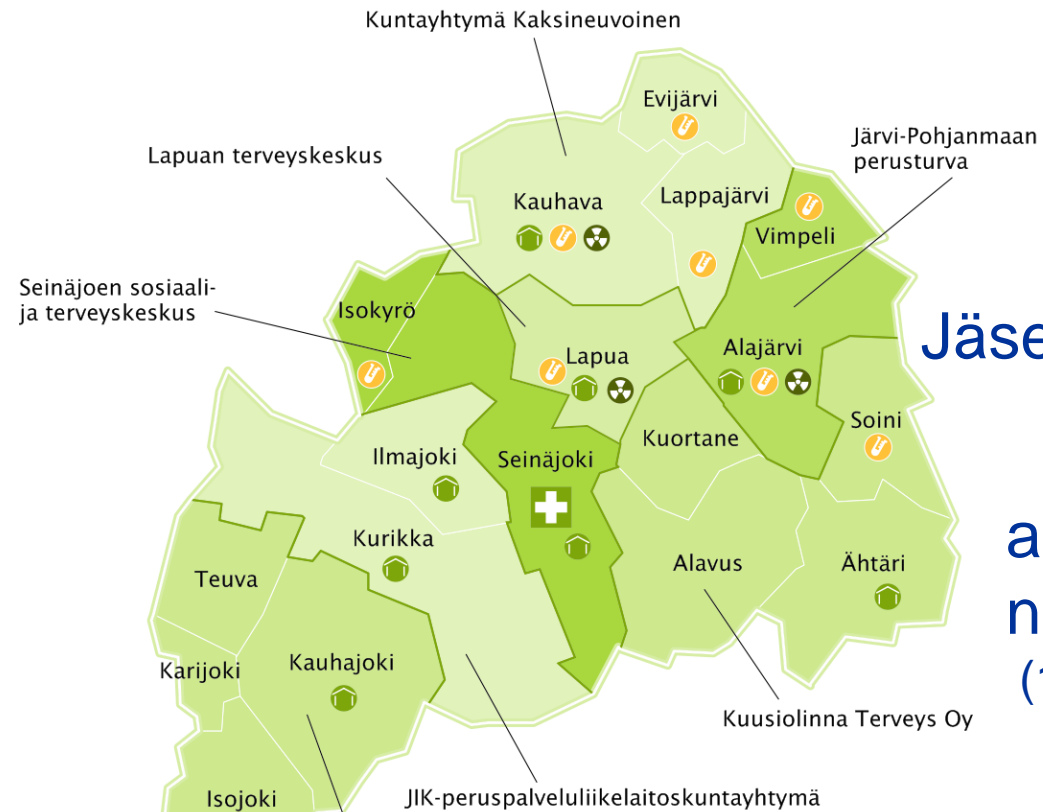
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

Ihmisen terveyden tähden

Jäsenkuntia 18

asukkaita
n. 196 600
(1.1.2017)

- Seinäjoen keskussairaala
- Psykiatrinen poliklinikka
- Radiologian toimipiste
- Kliinisen kemian laboratorion toimipiste

Yhteinen potilastietojärjestelmä EP-Potti

- Erikoissairaanhoidossa (Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri)
 - Perusterveydenhuollossa (Järvi-Pohjanmaan perusturva, Kuusiokuntien sosiaali- ja terveystyöntekijäyhtymä, Lapuan kaupunki, Kuntayhtymä Kaksineuvoinen, Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä, JIK-peruspalveluliikelaitos-kuntayhtymä, Seinäjoen kaupunki)
 - Osittain myös sosiaalihuollossa (pth-organisaatiot, Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä)
-
- ✓ Rekisterinpitäjät ja eri rekisterit on teknisesti ja toiminnallisesti eroteltu
 - ✓ Toteutetaan terveydenhuoltolain 9 § yhteisrekisteriä. Tiedot on käytettävissä järjestelmässä, kun potilasta on informoitu. Kanta-palveluissa annetut kiellot vaikuttavat tietojen näkyvyyteen.
 - ✓ Sosiaalihuollon palveluissa toteutettu rajatut näkymät ja käyttöoikeudet rekistereittäin eli tiedot ovat erillään terveystiedoista
 - ✓ EPSHP vastaa yhteiseen potilastietojärjestelmään liittyvästä koordinoinnista
 - ✓ Sosiaalihuollon yksi yhteinen järjestelmä myös suunnitelmissa

EP-Potilla saavutettua ...

Hyödyt

- Kustannuskehitys kuriin
- Yhtenäinen kirjaaminen
- Yhtenäinen käytön tuki
- Asiakkaan tahtotilan mukaisesti tiedot käytettävissä yhdestä paikasta
- Ammattilaisen työ tehostuu
- **Tietosuojaan toteutuminen eteläpohjalaisen potilaan näkökulmasta johdonmukaisesti**

Haasteet

- Jaettu riski ≠ pienempi riski/osapuoli
- Päätöksenteko x 9 = paljon päätettävää ja byrokratiaa
- Usean organisaation tahtotilojen yhteensovittaminen
- Vaatii yhtenäisiä § - tulkintoja; palveluntuottajan (tässä tapauksessa EPSHP) linjaukset vs. toiminnan tarve
- **Tietosuojakysymyksiä ei voi ratkaista ”huutoäänestyksillä” eikä vahvimman oikeudella**

SOTE –toiminta vs. pykälät ...

- **Kehittämistä jarruttava tilanne**
 - Velvoite suunnitella yhteiset palvelut ja tehokkaat, integroidut hoitoketjut – SOTE ei toteudu ilman mahdollistava säätelyä
 - Keskustelu ei etene, kun kaikki ovat oikeassa!
 - Uudet järjestelmät kuten UNA rakennetaan tulevaisuuden järjestelmäkokonaisuudeksi - nykyisen lainsäädännön pohjalta?
 - Muutokset ja ketteryys = mahdoton yhtälö? UNA pyrkii vastaamaan tähän
- **SO ↔ TE tiedon luovuttaminen suostumuksella**
 - Rekisterit erotettu toisistaan, jatkossakin – toisaalta tarve laajaan käyttöön yli rekisterirajan. Vaatii määrittelyjä *toimintaa palveleviksi* yhteisiksi tietosisällöiksi
 - Tiedot sähköisiä - suostumusprosessi manuaalinen (kunnes speksit sähköiselle toteutukselle)

➤ **Tarvitaan toimiva, sovellettavissa oleva lainsäädäntö!**

Asiakastietolaki(luonnos) - haasteita

- **SOTE-tiedonhallinnan keskiössä on Kanta**
 - Ei vielä palvele kokonaisuutena, suunnitelmat tähtäävät tulevaisuuteen
 - Epävarmuus, kattaako Kanta riittävästi toivottuja palveluita/toimintoja, esim. yksityisten palveluntuottajien tuottama tieto
 - Kannassa ei ole prosessitukea
 - Mitä enemmän joudutaan tehdä paikallisia ratkaisuja, sitä enemmän tulkitaan §
- **Tietosuojaan rakentaminen jatkossa käyttöoikeuksilla**
 - Yleiset periaatteet käyttöoikeushallinnalle, roolien ja tehtävien kuvaaminen
 - Tulossa kansallista ohjeistusta, mutta palveleeko liian yleinen taso toimijoita
 - Käyttäjiä on hallittava joka tapauksessa jo nyt
 - Paikallista variointia uhkaa syntyä tässäkin (erityisesti SOTE-rajapinnassa)

GDPR - haasteita

- **Tietoturvaloukkausten ilmoitusvelvollisuus**
 - Hakee vielä muotoaan eli kriteeristöä ilmoituskynnyksen ylittämiseen
 - Valmista valtakunnallista mallia ei saatavana (§ lisäksi)
 - Palaute tietosuojavaltuutetun toimistosta on niukkaa, ei toistaiseksi ole auttanut kehittämään prosessia
- **Henkilötietojen käsittelyn ehdot - Tiedot pilvessä**
 - Markkinaehtoisuus; ristiriita vaatimusten ja tarjolla olevien tuotteiden välillä
 - Riskinä, että lainmukaisia järjestelyjä & potilasturvallisuuden kannalta oleellista sovellusta tai tuotetta ei ole saatavilla samassa paketissa
- **Manuaalisten rekisterien hallinta**
 - Tiedonhallinnan haasteet, kun rekisterit vaihtelee potilastietojärjestelmästä yksisivuiseen exceliin
 - Lokivalvonta

GDPR - onnistumisia

- **SOTE-organisaatioiden valmius oli hyvä**
 - GDPR-kelpoisia käytäntöjä ja prosesseja oli olemassa ennestään (rekisterinpitäjän velvollisuudet, rekisteröidyn oikeudet, tietosuojavastaavan prosessit...)
- **SOTE-asiakkaiden valmius oli myös iloinen yllätys**
 - Ei GDPR-”hysteriaa”
 - Tietoisuus omista oikeuksista, informoinnin onnistuminen
- **Valvontaprosessin kehittäminen**
 - koneoppiminen mukaan lokivalvontaan
- **Sisäänrakennettu tietosuoja vahvistuu**
 - Selkeämmät kuvaukset mm. järjestelmien hankintaprosessiin, vaikutustenarviointi, ennakointi

- Toki myönnetään, että tehtävää vielä on! -

Kiitos mielenkiinnosta!

jonna.lintala@epshp.fi

p. 050 474 4422